

Ο περί Χορήγησης Κοινωνικής Σύνταξης Νόμος του 1995 εκδίδεται με δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας σύμφωνα με το Άρθρο 52 του Συντάγματος.

Αριθμός 25(Ι) του 1995

ΝΟΜΟΣ ΠΟΥ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΓΙΑ ΤΗ ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ  
ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΚΑΙ ΓΙΑ ΆΛΛΑ ΣΥΝΑΦΗ ΘΕΜΑΤΑ

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός  
τίτλος.

1. Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Χορήγησης Κοινωνικής Σύνταξης Νόμος του 1995.

Ερμηνεία.

2.-(1) Στον παρόντα Νόμο, εκτός αν από το κείμενο προκύπτει διαφορετική έννοια-

“αιτητής” σημαίνει πρόσωπο το οποίο υποβάλλει αίτηση για κοινωνική σύνταξη

“Διευθυντής” σημαίνει το Διευθυντή Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων

“δικαιούχος” σημαίνει πρόσωπο στο οποίο πληρώνεται κοινωνική σύνταξη δυνάμει του παρόντος Νόμου

“εξουσιοδοτημένος λειτουργός” σημαίνει λειτουργό εξουσιοδοτημένο από το διευθυντή δυνάμει του εδαφίου (1) του άρθρου 8

“κοινωνική σύνταξη” σημαίνει σύνταξη που πληρώνεται δυνάμει του παρόντος Νόμου

“Υπουργός” σημαίνει τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

(2) Για τους σκοπούς του παρόντος Νόμου ένα πρόσωπο λογίζεται ότι-

(α) είναι πέρα από ορισμένη ηλικία, αν έχει συμπληρώσει την ηλικία αυτή

β) είναι μεταξύ δύο ορισμένων ηλικιών, αν έχει συμπληρώσει τη μικρότερη ηλικία, χωρίς όμως να έχει συμπληρώσει τη μεγαλύτερη ηλικία

(γ) δεν έχει συμπληρώσει ορισμένη ηλικία πριν από την ημέρα της αντίστοιχης επετείου της γεννήσεώς του.

(3) Όλοι οι άλλοι όροι και φράσεις, εκτός αν από το κείμενο προκύπτει διαφορετική έννοια, έχουν την έννοια που τους αποδίδουν οι περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμοι του 1980 έως 1993.

41 του 1980  
48 του 1982  
11 του 1983  
7 του 1984  
10 του 1985  
116 του 1985  
4 του 1987  
199 του 1987  
214 του 1987  
68 του 1988  
96 του 1989  
136 του 1989  
17 του 1990  
218 του 1991  
98(Ι) του 1992  
64(Ι) του 1993.

3.-(1) Τηρουμένων των διατάξεων του Νόμου αυτού, πρόσωπο δικαιούται κοινωνική σύνταξη, αν-

Δικαίωμα  
σε Κοινωνική  
σύνταξη.

- (α) Συμπλήρωσε την ηλικία των 68 χρόνων,
- (β) με τη συμπλήρωση της ηλικίας αυτής ή μετέπειτα, ικανοποιεί τις προϋποθέσεις διαμονής όπως καθορίζονται στο εδάφιο (2), και
- (γ) δε δικαιούται σύνταξη ή άλλη παρόμοια πληρωμή από οποιαδήποτε πηγή.

(2) Οι προϋποθέσεις διαμονής είναι-

(α) Νόμιμη διαμονή στην Κύπρο για συνολική περίοδο 20 τουλάχιστον χρόνων από την ημερομηνία από την οποία ο αιτητής έχει συμπληρώσει την ηλικία των 40 χρόνων, ή

(β) νόμιμη διαμονή στην Κύπρο για συνολική περίοδο 35 χρόνων από την ημερομηνία από την οποία ο αιτητής έχει συμπληρώσει την ηλικία των 18 χρόνων.

(3) Για σκοπούς υπολογισμούς της περιόδου διαμονής όπως καθορίζεται στο εδάφιο (2), οποιαδήποτε περίοδος απουσίας από την Κύπρο για χρονικό διάστημα μικρότερο των δύο μηνών, σε οποιοδήποτε ημερολογιακό χρόνο, θα θεωρείται ως περίοδος διαμονής στην Κύπρο.

4.-(1) Το μηνιαίο ύψος της κοινωνικής σύνταξης είναι ίσο με το εβδομήντα τοις εκατό του εκάστοτε μηνιαίου ανώτατου ποσού της βασικής παροχής συντάξεως γήρατος το οποίο θα μπορούσε να καταβληθεί σε δικαιούχο συντάξεως γήρατος χωρίς εξαρτώμενο.

Ύψος  
κοινωνικής  
σύνταξης.

(2) Το μηνιαίο ύψος της κοινωνικής σύνταξης στρογγυλεύεται στο πλησιέστερο σεντ.

(3) Το Δεκέμβριο κάθε χρόνου χορηγείται πρόσθετη κοινωνική σύνταξη ίση με το ένα δωδέκατο του ολικού ποσού της σύνταξης, το οποίο πληρώθηκε για το χρόνο εκείνο. Σε περίπτωση που η πληρωμή της κοινωνικής σύνταξης τερματίζεται πριν από το Δεκέμβριο, η πρόσθετη σύνταξη πληρώνεται μέσα στο μήνα τερματισμού.

5. Η πληρωμή κοινωνικής σύνταξης αρχίζει την πρώτη του μήνα που έπεται του μήνα μέσα στον οποίο αποκτάται το δικαίωμα σύνταξης και τερματίζεται την τελευταία ημέρα του μήνα μέσα στον οποίο το εν λόγω δικαίωμα παύει.

Έναρξη  
και  
τερματισμός  
πληρωμής.

6.-(1) Απαραίτητη προϋπόθεση για τη χορήγηση κοινωνικής σύνταξης σ' οποιοδήποτε πρόσωπο είναι η από μέρους του υποβολή αιτήσεως στον τύπο που εγκρίνει για το σκοπό αυτό ο Διευθυντής. Η αίτηση πρέπει να συνοδεύεται από τα δικαιολογητικά και τα στοιχεία που ο Διευθυντής θεωρεί αναγκαία για την εξέτασή της.

Αιτήσεις  
και  
προθεσμία  
υποβολής.

(2) Κάθε αίτηση για χορήγηση κοινωνικής σύνταξης υποβάλλεται το αργότερο μέσα σε τρεις μήνες από την ημέρα που αποκτάται δικαίωμα για σύνταξη.

(3) Παράλειψη υποβολής αιτήσεως μέσα στην προθεσμία που ορίζει το εδάφιο (2) συνεπάγεται απώλεια του δικαιώματος στη σύνταξη για οποιοδήποτε μήνα πέρα από τους τρεις μήνες που προηγούνται εκείνου μέσα στον οποίο υποβλήθηκε η αίτηση. Αν ο αιτητής ικανοποιήσει το Διευθυντή ότι η καθυστέρηση

ρηση στην υποβολή της αίτησης οφειλόταν σ' εύλογη αιτία, ο Διευθυντής δύναται κατά την κρίση του να χορηγήσει σύνταξη αναδρομικά για περίοδο μέχρι και δώδεκα μήνες από το μήνα μέσα στον οποίο υποβλήθηκε η αίτηση.

Τρόπος και  
χρόνος  
πληρωμής.

7.—(1) Η πληρωμή κοινωνικής σύνταξης γίνεται αναδρομικά στο τέλος κάθε μήνα με επιταγή ή με οποιοδήποτε άλλο τρόπο ήθελε εγκρίνει για το σκοπό αυτό ο Διευθυντής.

(2) Όταν ο δικαιούχος κοινωνικής σύνταξης δεν την εισπράξει την ημέρα κατά την οποία αυτή είναι εισπρακτέα, το δικαίωμα για λήψη της σύνταξης αποσβένεται μετά την παρέλευση δώδεκα μηνών από την εν λόγω ημέρα.

(3) Για τους σκοπούς του εδαφίου (2), η ημέρα κατά την οποία η κοινωνική σύνταξη είναι εισπρακτέα σημαίνει την πρώτη ημέρα κατά την οποία η σχετική επιταγή είναι εξαργυρωτέα ή, αν η σύνταξη πληρώνεται στο δικαιούχο με τρόπο άλλο από επιταγή, την πρώτη ημέρα κατά την οποία δύναται να εισπραχθεί η σύνταξη.

Εξέταση  
αιτήσεων  
και επίλυση  
αιτημάτων.

8.—(1) Κάθε αίτηση για χορήγηση κοινωνικής σύνταξης εξετάζεται από το Διευθυντή ή από οποιοδήποτε λειτουργό των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων, τον οποίο ο Διευθυντής ήθελε εξουσιοδοτήσει για το σκοπό αυτό. Ο Διευθυντής ή ο εξουσιοδοτημένος λειτουργός δύναται να εγκρίνει την αίτηση εν όλω ή εν μέρει ή να την απορρίψει.

(2) Ζητήματα που αναφύονται κατόπιν οποιασδήποτε αμφισβήτησης ή αμφιβολίας ως προς την ύπαρξη δικαιώματος σε κοινωνική σύνταξη ή ως προς το πρόσωπο του δικαιούχου της σύνταξης αποφασίζονται από το Διευθυντή.

(3) Όταν ο Διευθυντής ή ο εξουσιοδοτημένος λειτουργός απορρίπτει εν όλω ή εν μέρει οποιαδήποτε αίτηση για κοινωνική σύνταξη αποστέλλει στον αιτητή μέσα σε δέκα ημέρες γραπτή γνωστοποίηση της απόρριψης, δίνοντας και τους λόγους της απόρριψης.

(4) Ο Διευθυντής ή ο εξουσιοδοτημένος λειτουργός δύναται να αναθεωρήσει οποιαδήποτε απόφασή του σχετική με αίτηση για κοινωνική σύνταξη, αν ικανοποιηθεί ότι—

(α) Όταν εξέδωσε την απόφαση, αγνοούσε ουσιώδες γεγονός ή τελούσε υπό πλάνη σε σχέση με ουσιώδες γεγονός, ή

(β) από της εκδόσεως της αποφάσεως επήλθε μεταβολή στις περιστάσεις της συγκεκριμένης περίπτωσης.

9. Δικαιούχος εκπίπτει του δικαιώματός του για λήψη κοινωνικής σύνταξης—

(α) Αν αποκτήσει δικαίωμα σε σύνταξη ή άλλη παρόμοια πληρωμή από οποιαδήποτε πηγή· ή

(β) για κάθε ημερολογιακό μήνα μετά το δεύτερο ημερολογιακό μήνα οποιοδήποτε χρονικού διαστήματος, αν κατά τη διάρκειά του ο δικαιούχος απουσιάζει από την Κύπρο, εκτίει ποινή φυλάκισης ή τελεί υπό νόμιμη κράτηση.

Έκπτωση  
από το  
δικαίωμα για  
λήψη  
κοινωνικής  
σύνταξης.

Αντι-  
προσώπηση  
θανόντων  
και  
ανίκανων  
προσώπων.

10. Όταν πρόσωπο το οποίο υπέβαλε αίτηση για χορήγηση κοινωνικής σύνταξης ή το οποίο ισχυρίζεται ότι δικαιούται ή edικαιούτο τέτοιας σύνταξης ή στο οποίο πρέπει να πληρωθεί κοινωνική σύνταξη, είναι για οποιοδήποτε λόγο ανίκανο να ενεργήσει ή αποθνήσκει, ο Διευθυντής μπορεί να ορίσει οποιοδήποτε πρόσωπο θεωρεί κατάλληλο, για να υποβάλει την αίτηση, να

διεκδικήσει ή να εισπράξει την κοινωνική σύνταξη, ως αντιπρόσωπος ή για λογαριασμό ή εκ μέρους του εν λόγω προσώπου.

**11.**-(1) Τηρουμένων των διατάξεων του παρόντος Νόμου, είναι άκυρη η εκχώρηση ή επιβάρυνση της κοινωνικής σύνταξης, καθώς και κάθε συμφωνία για εκχώρηση ή επιβάρυνση, και σε περίπτωση πτώχευσης προσώπου το οποίο δικαιούται κοινωνική σύνταξη, αυτή δεν περιέρχεται στο σύνδικο της πτώχευσης ή σε οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο το οποίο ενεργεί για λογαριασμό των πιστών του.

Το αναπαλλοτρίωτο των παροχών.

(2) Ουδεμία παροχή υπόκειται σε κατάσχεση δυνάμει του περί Πολιτικής Δικονομίας Νόμου.

Κεφ. 6.  
11 του 1965  
161 του 1989  
228 του 1989.

**12.** Κάθε δικαιούχος κοινωνικής σύνταξης υποχρεούται να γνωστοποιεί στο Διευθυντή χωρίς αμέλεια οποιαδήποτε αλλαγή των συνθηκών που επηρεάζουν το δικαίωμά του στη σύνταξη αυτή.

Υποχρεώσεις δικαιούχων κοινωνικής σύνταξης.

**13.**-(1) Αν αποδειχθεί ότι ένα πρόσωπο πήρε οποιοδήποτε ποσό με τη μορφή κοινωνικής σύνταξης χωρίς να το δικαιούται, το πρόσωπο αυτό υποχρεούται να επιστρέψει το εν λόγω ποσό.

Επιστροφή κοινωνικής σύνταξης που λήφθηκε παράνομα.

(2) Αν το πρόσωπο, το οποίο υποχρεούται δυνάμει του προηγούμενου εδαφίου να επιστρέψει οποιοδήποτε ποσό, αποδείξει ότι πήρε το ποσό αυτό με καλή πίστη και χωρίς να γνωρίζει ότι δεν το εδικαιούτο, το εν λόγω ποσό δύναται να παρακρατηθεί από την κοινωνική σύνταξη που του οφείλεται για οποιαδήποτε περίοδο, χωρίς να αποκλείεται η διεκδίκηση του ποσού αυτού με οποιοδήποτε άλλο νόμιμο μέσο.

**14.**-(1) Πρόσωπο που δεν ικανοποιείται από απόφαση, η οποία εκδόθηκε δυνάμει του παρόντος Νόμου από το Διευθυντή ή εξουσιοδοτημένο λειτουργό, δύναται μέσα σε τριάντα ημέρες από της γνωστοποίησής σ' αυτό της αποφάσεως να την προσβάλει στον Υπουργό με γραπτή αιτιολογημένη προσφυγή.

Ιεραρχική προσφυγή.

(2) Ο Υπουργός εξετάζει την προσφυγή χωρίς αδικαιολόγητη βραδύτητα, αποφασίζει πάνω σ' αυτή και κοινοποιεί χωρίς καθυστέρηση την απόφασή του στον προσφεύγοντα.

(3) Πριν εκδώσει οποιαδήποτε απόφαση δυνάμει του εδαφίου (2), ο Υπουργός δύναται, κατά την κρίση του, ν' ακούσει τον προσφεύγοντα ή να δώσει σ' αυτόν την ευκαιρία να υποστηρίξει τους λόγους πάνω στους οποίους στηρίζει την προσφυγή του. Ο Υπουργός δύναται επίσης ν' αναθέσει σε λειτουργό ή σε επιτροπή λειτουργών του Υπουργείου του να εξετάσει ορισμένα θέματα που αναφέρονται από την προσφυγή και να του υποβάλει το πόρισμα της εξετάσεως πριν αυτός εκδώσει την απόφασή του.

(4) Μέχρι της εκδόσεως αποφάσεως από τον Υπουργό, σε περίπτωση προσφυγής σ' αυτόν ή σε περίπτωση μη προσφυγής στον Υπουργό μέχρι της εκπνοής της προβλεπόμενης στο εδάφιο (1) προθεσμίας, η απόφαση του Διευθυντή ή του εξουσιοδοτημένου λειτουργού δεν καθίσταται εκτελεστή.

**15.** Οι κοινωνικές συντάξεις και οποιεσδήποτε άλλες δαπάνες που συνεπάγεται η εφαρμογή του παρόντος Νόμου καταβάλλονται από το Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας.

Οικονομικά ζητήματα.

Αμοιβαίες  
συμφωνίες.

**16.** Για το σκοπό υλοποιήσεως οποιασδήποτε συμφωνίας, η οποία προβλέπει για αμοιβαιότητα σε ζητήματα συντάξεων μεταξύ της κυβερνήσεως της Κυπριακής Δημοκρατίας και της κυβερνήσεως οποιασδήποτε άλλης χώρας, το Υπουργικό Συμβούλιο, με την επιφύλαξη των διατάξεων του Άρθρου 169 του Συντάγματος, δύναται με διάταγμα να διαφοροποιεί τις διατάξεις του παρόντος Νόμου, με σκοπό την εφαρμογή αυτών στις περιπτώσεις που καλύπτονται από τη συγκεκριμένη συμφωνία.

Αδικήματα  
και ποινές.

**17.**—(1) Κάθε πρόσωπο το οποίο, για να εξασφαλίσει κοινωνική σύνταξη είτε για τον εαυτό του είτε για άλλο πρόσωπο ή για οποιοδήποτε, άλλο σκοπό, σχετιζόμενο με τον παρόντα Νόμο—

- (α) Εν γνώσει του ή κατόπιν βαριάς αμέλειας κάνει ψευδή έκθεση ή ψευδή παράσταση· ή
- (β) παρουσιάζει ή παρέχει ή προκαλεί ή επιτρέπει την παρουσίαση ή παροχή εγγράφων ή πληροφοριών, τα οποία γνωρίζει ότι είναι ψευδή σε ουσιώδες στοιχείο τους,

είναι ένοχο αδικήματος και, σε περίπτωση καταδίκης του, υπόκειται σε χρηματική ποινή μέχρι χίλιες λίρες ή σε φυλάκιση μέχρι δύο χρόνια ή και στις δύο αυτές ποινές.

(2) Πρόσωπο το οποίο παραβαίνει ή παραλείπει να συμμορφωθεί με τη διάταξη του άρθρου 13 διαπράττει αδίκημα και, σε περίπτωση καταδίκης του, υπόκειται σε χρηματική ποινή μέχρι εκατό λίρες.

(3) Σε περίπτωση καταδίκης οποιουδήποτε προσώπου για αδίκημα με βάση το εδάφιο (1) ή (2), το δικαστήριο που εκδικάζει το αδίκημα δύναται, επιπρόσθετα προς την ποινή, να διατάξει την επιστροφή οποιωνδήποτε ποσών λήφθηκαν ως αποτέλεσμα του αδικήματος.

Ποινική  
δίωξη.

**18.** Τηρουμένων οποιωνδήποτε οδηγιών του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας—

- (α) Ποινική δίωξη για αδίκημα που προβλέπεται από τον παρόντα Νόμο ασκείται από το Διευθυντή·
- (β) οποιοσδήποτε λειτουργός των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ο οποίος θα εξουσιοδοτείτο από το Διευθυντή, με τη συναίνεση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, δύναται, αν και δεν είναι εγγεγραμμένος δικηγόρος, να ασκήσει τη δίωξη, να εμφανισθεί, να παραστεί στο δικαστήριο και να ενεργήσει σε κάθε δικαστική διαδικασία, η οποία αρχίζει δυνάμει των διατάξεων του παρόντος Νόμου για οποιοδήποτε αδίκημα το οποίο δικάζεται συνοπτικά.

Διεκδίκηση  
με πολιτική  
αγωγή.

**19.** Ανεξάρτητα από τις διατάξεις του άρθρου 13, τίποτε δεν εμποδίζει το Διευθυντή να διεκδικεί με πολιτική αγωγή οποιοδήποτε ποσό πληρώθηκε κατά παράβαση των διατάξεων του παρόντος Νόμου, υπό μορφή χρέους οφειλόμενου στη Δημοκρατία.

Έναρξη  
της ισχύος  
του παρόντος  
Νόμου.

**20.** Η ισχύς των διατάξεων του παρόντος Νόμου θα αρχίσει σε ημερομηνία που θα ορίσει το Υπουργικό Συμβούλιο με διάταγμα που θα δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας.